

ԱՍՏԻՖ, = լաֆֆ, աղուոր, քայր, վայելուչ, շնորհակետ. "գու ես լեզուով լատիֆ եւ մտաւք արթուն", Բ., 83:

ԽԱՍՐԱԹ, տեւ ՀԱՍՐԱԹ:

ԿԱՓԱՑ, = փֆէ (պֆ) յանդ ստանաւորի. յետինք կ'իմանան՝ նոյնպիսի չափական գրութիւն. Կ.:

ՀԱՍԻՒԹ, = Խափէթ. յատկութիւն, սեպհակա- նութիւն. "սնու հարկութիւն է շատ", Կ.:

ՀԱՍՐԱԹ, = հասրէթ, կարօտ, անձկութիւն. "բամբ թաշուք երկիցն քեզ հարարթ է", Բ., 132:

ՂԱՐԻՊ, ՂԱՐԻՊՈՒԹԻԻՆ, = գրէպ. պանդուխտ, նեղգէշ:

ՂԱՓԱՁ, = փֆէ. վանդակ, դառադիղք. Է.:

ՂՈՒՄՐԻ, = փափէ, տաղարկ. Բ., 28:

ՂՈՒՍԱՑ, = ղուսու. արհուլթիւն, արտաւթիւն. նեղութիւն, անձկութիւն. Թ., 40:

ՂԲԱՐ, = փափէ (جرا), կայք, դադար. հանգիստ, հանգարտութիւն. ասկէ փափէթիւն, բնակիլ, հաստատուիլ. "որ գայ վարդըն սիրով առնէ ինձ դար. Բ., 34:

ՄԱՐՂԻՍԱՀԱՐ, Դ. ԳԻՐԷԻԿԷԷՐ (مرغ سر) թաշուն առաւտու, ստիպ. "ով քաղցրամայն մեր- ղիսհար", Գ., 45:

ՀԱՐԱՇ, Դ. լափու, վաշ, լաւ, ապրիս եւն, bravo! "որ քեզ ասն յովով շաբաշ", Կ.:

ՀԱՏԼԼԸ, Դ. լափու, ուրախութիւն, ցնծութիւն, զուարթականութիւն. "շաւուրէ կենէ ի վայ վարդուն", 40, 10:

ՀԱՐԱՐԱՅ, Դ. փափէթ, շատ նուրբ բանուած պա- ստիկ տեսակ մը. Կ.:

ՀԱՀ, Դ. շահ, թագաւոր. 32, 41:

ՀԻՐԻՆ, Դ. շիրին, քաղցր, անուշ, գեղեցիկ. "շիրին լեզու", Բ., 91. "շիրին շարթթ կապէ", Կ.:

ՊԵՏ, Դ. փէթ. գաշ. կամ Գ. փէթ. արագ. փութով. "Սքանդար գու քեզ պէտ արայ", Կ.:

ՋՈՒԱՊ, = Ջէթ (جرب) պատասխան. "շուսպ կու տայ ինքն յամեն գամ", Դ., 55:

ԻԱՆԿ, Դ. քնէ, գոյն. Բ., 114:

ՍԱԳԱՓ, = փափէ. սատար. Բ., 113:

ՍԱԼԱՄ, = փափէ, ողջն. "սալամ գուզայ տարան վարդին", Դ., 16:

ՍԱՏԱԼԿԻՒԼ, Դ. փափէթ, խտաւոր. "թշուա- ռարախու ու սախտագիլ", Կ.:

ՍԱՀԱՐԱՑ, = փափէ, գաշ, բացափայր, "շրթ լեզունքդ ա յամեն սահայ", Գ., 9:

ՍԱՊՐ, = փափէ, հալուէ (alodés), ցմախ, գառն տունկ մը. "նա սապ ու լեղի", Բ., 33:

ՍԱՐԱՏԳԱՆԱՑ, = փափէթ. խեչփառ, խեց- գետին աստեղաձուլ. Կ.:

ՍՈՒՂ, Դ. փափէ. մեղք, յանցանք. "զիս մի խոցեր զու առանց սուշ", Դ., 32: Թերեւս այսպէս կարգալու է Կոստ. Երզ. Ժ. 13. հու- ռաւն, որ անիմանալի մնացած է:

ՓԱՐԳԻ, Դ. փէթէ. վարագոյր. Բ., 15:

ՔԱՓՈՐԻ, Դ. փափէ, քափուր, սպիտակ անու- շահոտ խեժ մը, որուն սպիտակութիւնը բանաստեղծը կ'առնուն նմանութեան. ուրեմն հոս փափուր փափ, սպիտակ անուշահոտ վարդ. Գ. Է.:

ՖԻՂԱՆ, Ֆըղան, Դ. ֆիղան ազադակ, գուռն. "գար եւ ֆիղան կանչմ", Բ., 22. Գ., 17:

Հ. Ն. ԱՍՐԻՆԸՆ

"Հանդիս Ամսորեայ, Ի պատուական խմբագրու- թեան.

Սոյն նոյն. ամսու (Թ. 11) Հանդիսիս Մա- տենագրական բաժնին մէջ "Կֆայի է պոստա- ինն Մեշնի Ալիստեղի է Ջափէթի, վերտա- առութեամբ քերթուած մը երեցաւ որուն մէջ մի քանի բառեր եւ աստուածներ նշմարեցի բառական միւլ, որոց մասին անօրուա շամարեցայ հաղորդել իմ հայեացքներս, նիւթին աւելի պարզաբանութեանը համար. Թերեւս ուրիշ հե- տաբերութիւններ ալ գտնուին:

Առաջին ուշագրութիւն հրաւիրող բառն է titire, "Կաֆայի":

Սա թուի լինել ինձ ար. Կն՝ որ թէեւ ան- ձուկ մօտ "յանգ" կը նշանակէ բայց առ հասա- րակ ո՛ր եւ է լափեալ բանի համար կը գործածուի, "քերթած" կամ "ստանաւորի մօտ": Անկարելի է այս տեղ այլապէս առնուլ կամ խմանալ այս բառը:

Բ. 3. Հատուածի վերջին տողին մէջ կը հանդիպինք "շաբաշ" բառի մը որ մի այլ բն- թեցւածի մէջ "շապաշ" կը տեսնենք: Տեղը եւ իմաստի յարակցութիւնը կը պահանջէր "Սպաս" (سپاس), գոհութիւն եւ գրուածքի եւ գովք կամ աւելի Զիշը نِزِی մօտ: Եւ հեղինակէն գործածուած լափու ալ կարծեմ որչ այս աղան է զոր քիշ մը շաբաշի եւ յանգի բերելու համար: Գ. Հատուածին 16 տողին մէջ կը տեսնուի "Թաւառարախու ու սախտագիլ" զոր Varianteը կը գնէ "Թաւառարախու բախտ սախտագիլ": Ուղիղը այս վերջինը կը թուի ինձ, Կոյն թէ բառից խառնակուած կայ, զոր կ'ուղղէմ այսպէս.

"Թաւառարախու, բառարախ, սախտագիլ" որը կը պատասխանեն, ուղիղ եւ բանաւոր կերպով, իրենց պարսկի համազօրեցուծ:

و شز = ձառագէտ, խոժողագէտ, թթու.

تخت = վառարախ, վառարախ, բառարախ.

دل سخ = կարծրասիրտ, քարսիրտ, անուղիմ, անողոր:

Դ. Յաղորդ տողին մէջ կը տեսնենք "Սարա- ղանայ" բառ. մը. անշուշտ խեցգետին Համաստե- ղութեան տեղ գրուած է եւ կը պատասխանէ ուրեմն ար. طار. Այլ թէ طار (սարառան) է պարզապէս, թէ ոչ طار. Թերի եւ աղատ ուղղագրութեամբ, դժուար է որոշել: Ար միայն սակայն այս վերջինին, գիտելով հոս խանդի գերը իբր աստեղաձուլ:

Ե. 8. Հատուածին մէջ կը կարգանք

"Ջերմաւ կաշիկի է յըբեպէ":

Խօսքին բերումին նայելով "ըբեպէ" հոս պէտք է ասպնդակ նշանակէ: Ուրեմն ար. بکبش է որ

աշուղակուն ծամածռութեամբ ըսեալ եղեր է. փոխանակ քոնէ երեւոյ ղլլալուն, ինչպէս որ կը փաճանջէ մեր լեզուին հանգամանքը որ իով եւ Կ ով սկսած բառ շունենայուն՝ սովոր է միշտ ձայնաւորի մը կամ է բաղաձայնի օժանդակու- իւնան զիմէլ, ինչպէս Ռատակէս = Արիտակէս, Բախար = Հախար, Բամ = Երամ, Բուհ = Ռուհ, եւն: Նոյն զիբքի մէջ է նաեւ Թուրքը որ կ'ընէ բաճակթը ըստհայկ. լրիւթըմք՝ բրիւթըմք, բէվանք՝ ըստվան եւն:

Ձ. 9. Հատուած

«Ես ի յիս յալէպ մնացի»

Աս յայտնապէս քի մնալ (զարմանալ) ձեն է որ պարսից մէջ շատ գործածական է ۾ا۾ا քի:

Ի. 10. Հատուած

«Առ ըկպ վարքն խանդաղատ զվեց հարիւրն առ ի կողակի»

անիմանալի մնաց, ուրիշ աւելի ուղիղ օրինակներ պէտք են իմաստ պարզելու համար:

՝ իւ-Եսրք, 26 նոյ. 1909:

Ե. ԹԻՐԵԱՆԴԵԱՆ

2. ԳՐԻԴՈՒ ԱՂԽԱՐԱՐՈՒՄ ՆՈՐԱԳԻՏ ՏԵՂԸ:

առ Միւս. Հ. Ս. Պոտոսյան:

ԲԱՋԻ. 1909, էջ 544 կը հրատարակուի Պարսիկահի տաղարանէն Գրիգորի Աղիմանդեոյ «Գովեալ սուրբ հայր ոմն յարակոյ» տաղն. ներուի ինծ գիտեմ որ տաղին տնտեսաբ. սկիզբէն կը յօգեն «ԳՐԻԳՈՐԻԱՆ» եւ վերջէն «ՅԱՎԱՅՓԻՆ ԷՆՆՈՐԱՆ», ինչպէս որ տնտեսաբ., մտադիր չէ եղած Հրատարակիչը, թէ եւ այս մասին անհարկութիւն եղած էր ՀՆ- ԴԻՆ մէջ (1908, էջ 231). Պարսիկահի օրինակն բաւական աղաւաղած է Գրիգորի տաղը երրորդ տան երկրորդ եւ երրորդ տողերը խառնակած, բառեր խեղճութիւնով եւ Բատ մեր Թ. 684 Չեռա- գրին (ԹՂ. 18թ.) Գ. տնտն է:

Իմաստութեամբ մաքուր հօգով
Ի անդադէ կարգեալ պրաղով
Ի միասողէն ես յապահով
Եւ գիտութեամբ որպէս լըծով:

Հ. Ն. Ա.

ԲՈՎԱՆԴԱԳՈՒԹԻՒՆ

ԳՐԻԴԱՆ — Վաճառողիցի Թ.՝ 1909—1910. Հայ կենսը. 1:

Բալասանի Գր. Ռուսալայոց նորագոյն քա- նաստեղծները. Յովհ. Թումանյան. 4:

ՄԵՏԵՆԱԳՐԱԿԱՆ — Ալիքիսիսի Հ. Ն. Վերնալէս մըլ. Ջերդոլ եւ իւր կրկնափոխութիւնները. 8:

ՊԵՏԵՐԿԱՆ — Գիւնալի Գր. Կ. Կիւլանդին եւ Պարս- կաստան. 12:

Հաւերաքան Հ. Հ. Խորենացոյ կողմից մնն ալ՝ Արուստաղ Մանդակունի թէ Մամիկոնեան. 17:

ԵՆԵԱՐԶԻԳՐԱԿԱՆ — Պոնտական Ուսումնասիրութիւնը. Ո. 18:

ՏԵՂԵԳՐԱԿԱՆ — Դրեմա Չէլէպիի Կ. Պոստեյոյ Պատ- մութիւն Ստամբուլ. 23:

ՄԵՏԵՆԱԳՐԱԿԱՆ — Թորգոմիսի Հ. Վ. Կարոցական Ատողապալութիւն. (Հ. Գ. Գարանիկեան). 28:

Ալիքիսիսի Հ. Ն. եւ Ամասիսի Հ. Ն. Տիմիթէոս Կուզ Նայ մասնագործեան մէջ եւ Հայերն Նոր քառեր Տիմիթէոս Կուզ Հակամատութեան մէջ. (Հ. Պ. Փ.). 29:

Ատրղատ Մարապանտայ մեղարք, Թարգմ. Ե. Թիւրքեան. (Ս. Ե.) 30:

ԵՆԻԿԻԱՆԸ — 1. Ալիքիսի Հ. Ն. եւ Թիւրքեան քիսի Ե. Սար քառեր Ջարաքիա Գիւնեցոյ տաղերու մէջ 31:

Հ. Ա. Հ. Ն. Գրիգոր Աղիմանդեոյ նորագոյն տաղը. 32:

INHALT

LITERARISCH — Vanandesi Th.: 1908—1910. Das ar- menische Leben. 1.

Balassanian Gr.: Die neuesten Dichter in Russisch- Armenien, Joh. Thumanian. 4.

LITERATURGESICHTE — Akinian P. N.: Vrtbanes Vardapet der Philosoph und seine Schriften. 8.

GESCHICHTLICH — Güterbock K.: Byzanz und Persien (übersetzt), 12.

Hambarian P. H.: Eine neue Verfälschung bei Moses Horenaci: ist Artavast Mandakouni oder Mamiikian? 17.

GEOGRAPHISCH — Studia Pontica. I. (übersetzt von P. J. Dashian). 18.

TOPOGRAPHISCH — Eremia Şelebi: Geselichte von Konstantinopel (altarmenischer Text aus dem XVII. Jahrhundert). 28.

REZENSIONEN — Thorgomian V.: Die Schulhygienie (P. G. Garantlian). 28.

Akinian P. N. und Adjarian H.: Timotheus Eklus in der arm. Literatur und neue Wörter in der Uebersetzung von Antiretika des Timo- theus (P. P. F.). 29.

Atarepat-e Maraspandan Andarz-e, übersetzt von J. Thirakian (S. E.). 30.

KLEINE MITTEILUNGEN — 1. Akinian P. N. und J. Thirakian: Fremdwörter in den Dichtungen von Zacharia Gnouneji (XVI. Jahrhundert). 31.

2. Akinian P. N.: Das neue Gedicht von Gregor Aithamari. 32.

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՒ ՊԵՏԵՆԱԳՐԱԿԱՆ ԽՐԱԿԱՆԻ Հ. ԱՎԱՅԻՔԻ Կ. ՊԱՐԱՆՉ

ՎԵՆԵՆԱ. ՄԻԿԵԼԱՆԵՆ 8 ՊԱՐԱՆՉ